

Silniční daň

Silniční daň je historicky poměrně mladou daní. Cílem výběru silniční daně je vytvoření finančních zdrojů na údržbu, opravy, rekonstrukce a výstavbu silniční sítě. Výnos daně silniční plyne 100 % do Státního fondu dopravní infrastruktury. Základní normou je zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, který byl od své účinnosti již několikrát novelizován. Silniční daň je přímá majetková daň, její výnosy jsou na rozdíl od daně z příjmů nebo daně z přidané hodnoty malé (tvoří cca jedno procento příjmů státního rozpočtu) a z toho důvodu lze tuto daň označit za doplňkovou. V minulosti byla předmětem diskuze i možnost silniční daň vzhledem k jejím nízkým výnosům zcela zrušit. Evropské směrnice však stanoví pravidla, kterými se musí členské státy řídit při zavádění systémů zpoplatnění těžkých nákladních vozidel. Z toho důvodu bylo nutné silniční daň v ČR zachovat, ale od roku 2022 je daň hrazena pouze z těžkých nákladních vozidel. Zákon o silniční dani se na základě novely č. 142/2022 Sb., zásadně změnil, novela je účinná od 1. 7. 2022.

V České republice se do roku 2022 zdanění týkalo poplatníků, kteří užívali svoje vozidla k podnikání. Výše uvedenou novelou došlo k významné úpravě povinností vůči této dani. Jak již bylo výše naznačeno, silniční daň se zcela ruší např. pro osobní automobily, autobusy a dodávky do 12 tun (resp. pro dodávky do 12 t je daň rovna nule). Silniční daň pro nákladní vozidla nad 12 tun max. hmotnosti se proti původní legislativní úpravě zásadně snižuje. Změna byla aplikována zpětně i pro celé zdaňovací období roku 2022. Daňové příznání k silniční dani za rok 2022 se podávalo do 31. ledna 2023. Ministr financí rozhodl o mimořádném prominutí všech čtvrtletních záloh v roce 2022 na silniční daň. Zálohy se promíjely automaticky, nebylo třeba žádat.

Předmět daně silniční

Poplatníkem daně silniční je obvykle ten, kdo je jako provozovatel zdanitelného vozidla zapsán v technickém průkazu vozidla. Pro zjištění, zda je vozidlo předmětem daně silniční, není vůbec podstatné, kdo je vlastníkem vozidla (zda právnická osoba, podnikatel anebo fyzická osoba-občan nepodnikající), ani zda, kde a k čemu je vozidlo používáno anebo používáno není. Rozhodující je, zda jsou splněny podmínky uvedené zejména v ustanovení § 2 odst. 2, 3 a 4 ZDS (Zákon o dani silniční) – viz dále.

Předmětem daně silniční jsou tzv. **zdanitelná vozidla**. Zdanitelným vozidlem se pro účely daně silniční rozumí silniční vozidlo kategorie N2 a N3 a jejich přípojná vozidla kategorie O3 nebo O4, pokud jsou registrovaná v registru silničních

vozidel v České republice. Jinak řečeno se jedná o vybrané kategorie nákladních automobilů a přípojných vozidel. V případě **N2** se jedná o vozidlo, jehož největší přípustná hmotnost převyšuje 3 500 kg, avšak nepřevyšuje hmotnost 12 000 kg. Kategorie **N3** je určena pro vozidla, jejichž největší přípustná hmotnost převyšuje 12 000 kg. V kategorii **O3** jsou zařazena přípojná vozidla, jejichž největší přípustná hmotnost převyšuje 3 500 kg, ale nepřevyšuje 10 000 kg. Do kategorie **O4** patří přípojná vozidla, jejichž největší přípustná hmotnost převyšuje 10 000 kg.

Aby bylo vozidlo předmětem daně, zcela postačuje zápis uvedené **kategorie vozidla** a kódu druhu karoserie **v technickém průkazu** a to, že toto vozidlo **bylo registrováno** v registru silničních vozidel (viz § 4 zákona č. 56/2001 Sb. - Zákon o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích) a podle vyhlášky č. 343/2014 Sb., o registraci vozidel, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích definuje, že silniční motorové vozidlo a přípojně vozidlo provozované na pozemních komunikacích musí být podle § 6 odst. 1 tohoto zákona zapsáno v registru silničních vozidel, pokud má osoba, která ho provozuje, na území České republiky:

- a) trvalý pobyt, dlouhodobý pobyt nebo, jedná-li se o občana jiného členského státu, přechodný pobyt v délce alespoň 6 měsíců v kalendářním roce, nebo jí byl udělen azyl,
- b) sídlo, jedná-li se o právnickou osobu, nebo
- c) odštěpný závod, jedná-li se o zahraniční právnickou osobu.

Podmínka registrování vozidla v ČR je splněna v okamžiku, kdy registrační místo přidělí vozidlu registrační značku podle § 23 vyhlášky č. 343/2014 Sb., o registraci vozidel, ve znění pozdějších předpisů.

Vynětí a osvobození od silniční daně

Zdanitelné vozidlo **není předmětem daně** v kalendářním měsíci, ve kterém u něj nebyly naplněny skutečnosti, které jsou předmětem daně. Zdanitelným vozidlem není silniční vozidlo, které má přidělenou zvláštní registrační značku (veteráni), vozidlo kategorie N zvláštního určení jako jsou například zásahová vozidla požární ochrany (případně terénní vozidlo zvláštního určení – terénní záchranářské vozy). V případě kategorie O je vyjmuto vozidlo s kódem druhu karoserie DA¹. Důvodem je fakt, že do kategorie karoserie DA jsou zařazeny nákladní návěsy a ty nelze zdanit samostatně (nelze je samostatně použít bez tahače návěsů). Výše daně za tahač zahrnuje celou jízdní soupravu (tahač a všechna přípojná vozidla, která mohou být součástí jízdní soupravy).

Vyňato z povinnosti zdanění je například také vozidlo, které je dočasně vyřazeno z registru silničních vozidel. Základní podmínka pro naplnění předmětu daně, to

¹ Kategorie karosérií viz závěr tohoto materiálu.

znamená podmínka „registrace“ není splněna a toto vozidlo není logicky předmětem daně silniční v kalendářním měsíci, v němž je po celou dobu (podle zápisu v technickém průkazu vozidla) z registru silničních vozidel vyřazeno.

Skutečnost, že konkrétní motorové vozidlo je předmětem silniční daně ještě neznamená, že za něj tato daň bude skutečně placena. I současná úprava Zákona o silniční dani nabízí poměrně širokou škálu **osvobození**. V § 3 ZDS jsou uvedena vozidla, která sice předmětem daně silniční jsou, ale následně jsou od daně osvobozena. Od roku 2022 došlo ke změnám v oblasti osvobození od daně – a to ve vazbě na již zmíněné předpisy EU.

Od daně silniční je osvobozeno zdanitelné vozidlo:

- Vybavené zvláštním zvukovým výstražným zařízením doplněným zvláštním výstražným světlem modré barvy nebo modré a červené barvy zapsaným v technickém průkazu vozidla.
- Určené jako státní hmotná rezerva, pokud není používáno k podnikání.
- Kategorie O, pokud je poplatníkem (dílní daně za něj) poplatník (dílní daně) za zdanitelné vozidlo kategorie N s kódem druhu karoserie DB (tj. přívěsy - přípojná vozidla tažená ojí). To znamená, že přívěs (zdanitelné vozidlo) bude od daně osvobozen pouze v případě, že jeho provozovatel bude současně provozovatelem tahače.
- Poplatníka dílní daně za toto vozidlo, pokud je tímto poplatníkem:
 1. diplomatická mise nebo konzulární úřad, je-li zaručena vzájemnost;
 2. poskytovatel zdravotních služeb, báňská záchranná služba nebo horská záchranná služba, je-li v technickém průkazu vozidla označeno jako sanitní nebo záchranářské;
 3. Český červený kříž (v rozsahu osvobození podle příslušného zákona);
 4. vlastník pozemní komunikace (nebo správce) a používá vozidlo výlučně k zabezpečení sjízdnosti nebo schůdnosti pozemní komunikace.

Výše silniční daně

Zákon o silniční dani od roku 2022 ve vazbě na novou koncepci zdaňování nepoužívá termín "sazba daně", ale "výše daně". Výše daně pro zdanitelná vozidla podle jednotlivých kategorií je obsažena v příloze k zákonu a na výši daně má vliv počet náprav a největší povolená hmotnost. V následujících tabulkách jsou shrnuty informace o výši daně pro kategorii N (kde je rozhodující i druh karoserie) a kategorie O.

Výše daně pro zdanitelné vozidlo kategorie N s kódem druhu karoserie BA nebo BB² (jedná se o nákladní či skříňové automobily)

Počet náprav	Největší povolená hmotnost v tunách		Výše daně v Kč
	nejméně	méně než	
2		12	0
	12	13	800
	13	14	2300
	14	15	3200
	15		7200
3		15	0
	15	17	1400
	17	19	2900
	19	21	3800
	21	23	5800
	23		9000
4 a více		23	0
	23	25	3800
	25	27	6000
	27	29	9400
	29		14000

Výše daně pro zdanitelné vozidlo kategorie N s kódem druhu karoserie BC nebo BD (tzv. tahače)

Počet náprav	Největší povolená hmotnost jízdní soupravy v tunách		Výše daně v Kč
	nejméně	méně než	
2		16	0
	16	18	400
	18	20	900
	20	22	2000
	22	23	2600
	23	25	4600
	25	28	8000
	28	31	8700
	31	33	12100
	33		18400
3 a více		36	0
	36	38	11800
	38	40	16300
	40		24200

² Viz závěr kapitoly.

Výše daně pro zdanitelné vozidlo kategorie O

Největší povolená hmotnost v tunách		Výše daně v Kč
nejméně	méně než	
	12	0
12		3600

Na výši daně nemá vliv stáří vozidla nebo využití k určitým účelům např. k zemědělské výrobě, k podnikání apod. Jak lze dovodit z výše uvedených tabulek, pro celou řadu vozidel platí "nulová výše daně". To znamená, že i když jsou některá vozidla předmětem daně (zdanitelná vozidla) a nejsou od daně osvobozena, nebude za něj placena silniční daň. Jedná se o následující vozidla:

- nákladní vozidla s nejvyšší povolenou hmotností do 12 tun se dvěma nápravami,
- nákladní vozidla s nejvyšší povolenou hmotností do 15 tun se třemi nápravami,
- tahače s nejvyšší povolenou hmotností do 16 tun se dvěma nápravami,
- tahače s nejvyšší povolenou hmotností do 36 tun se třemi nápravami,
- přívěsy s nejvyšší povolenou hmotností do 12 tun (bez ohledu na počet náprav).

Slevy na dani

I u této daně je možné využít slevy. Ty uplatní poplatník v daňovém přiznání. V případě silniční daně jsou slevy spojené s podporou „ekologičtější“ dopravy. Podpořena je tzv. kombinovaná doprava. Tou se pro účely tohoto zákona rozumí přeprava zboží v jedné a téže přepravní jednotce (ve velkém kontejneru, výměnné nástavbě, odvalovacím kontejneru) nebo v nákladním automobilu, přívěsu, návěsu s tahačem i bez tahače, při které se využije též železniční nebo vnitrozemská vodní doprava, pokud úsek po železnici nebo vnitrozemské vodní cestě přesahuje vzdálenost 100 kilometrů vzdušnou čarou a pokud její počáteční nebo konečný úsek tvoří přeprava po pozemní komunikaci

- a) mezi místem nakládky nebo vykládky zboží a nejbližší železniční stanicí vhodnou k překládce, nebo
- b) mezi místem nakládky nebo vykládky zboží a vnitrozemským přístavem, jestliže nepřesahuje vzdálenost 150 kilometrů vzdušnou čarou.

Slevu na silniční dani je možno při výše definované kombinované dopravě využít v různém rozsahu. Záleží na počtu jízd konkrétního vozidla za zdaňovací období. Jestliže je u vozidla evidováno:

- více než 120 jízd činí sleva 90 % výše daně pro toto vozidlo,
- od 91 do 120 jízd činí sleva 75 % výše daně pro toto vozidlo,
- od 61 do 90 jízd činí sleva 50 % výše daně pro toto vozidlo,
- od 31 do 60 jízd činí sleva 25 % výše daně pro toto vozidlo.

Výběr silniční daně

Daň silniční se vypočte jako součet dílčích daní za jednotlivá zdanitelná vozidla. Dílčí daň za jednotlivé zdanitelné vozidlo se vypočte jako rozdíl

- výše daně pro toto zdanitelné vozidlo, případně snížená o jednu dvanáctinu za každý kalendářní měsíc, ve kterém vozidlo není předmětem daně nebo je od této daně osvobozeno, a
- uplatněné slevy na dani za toto zdanitelné vozidlo.

Zdaňovacím obdobím pro silniční daň je vždy kalendářní rok. Od roku 2022 se daň platí jednorázově, splatnost vždy s daňovým přiznáním. Zálohy se již neplatí. Poplatník je povinen podat řádné daňové přiznání k dani silniční, pokud se v něm uvádí alespoň jedno zdanitelné vozidlo, a to nejpozději do 31. ledna kalendářního roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období. V daňovém přiznání se uvádí pouze zdanitelné vozidlo, za které je dílčí daň vyšší než 0 Kč, případně za které se uplatňuje sleva na dani. Vozidla, která jsou podle zákona vyňata či osvobozena v daňovém přiznání nefigurují.

Poplatník uplatňující slevu na dani silniční je povinen uchovávat přepravní doklady s potvrzenými údaji překladiště kombinované dopravy, případně nakládací a vykládací železniční stanice vhodné k překládce nebo vnitrozemského přístavu. Činí-li daň silniční méně než 100 Kč, daň se nepředepíše a neplatí.

Karoserie vozidel kategorie N:

Kód	Název	Vymezení
BA	Nákladní automobil	Vozidlo, které je konstruováno a vyrobeno výlučně nebo převážně pro přepravu zboží. Může rovněž táhnout přípojné vozidlo.
BB	Skříňový automobil	Nákladní automobil s prostorem pro řidiče i náklad v jednom celku
BC	Tahač návěsu	Tažné vozidlo, které je konstruováno a vyrobeno výlučně nebo převážně pro tažení návěsů
BD	Silniční tahač	Tažné vozidlo, které je konstruováno a vyrobeno výlučně pro tažení jiných přípojných vozidel než návěsů
BE	Lehký nákladní automobil	Vozidlo s maximální hmotností nepřevyšující 3 500 kg, které nemá místa k sezení a nákladní prostor v jediném oddělení- <i>Nikdy nebude zdanitelným vozidlem, protože spadá do kategorie N1í</i>
BX	Podvozek s kabinou nebo kryt podvozku	Neúplné vozidlo pouze s kabinou (úplnou nebo částečnou), podvozkovým rámem, hnací jednotkou a nápravami, které je určeno ke kompletaci karoserií podle potřeb dopravce – <i>nikdy nebude zdanitelným vozidlem, protože není vedeno v registru silničních vozidel.</i>

Vozidla kategorie O mohou mít následující druhy karoserie:

Kód	Název	Vymezení
DA	Návěs	Přípojně vozidlo, které je konstruováno a vyrobeno tak, aby bylo připojeno k tahači nebo ojniovému přívěsu a aby na tažné vozidlo nebo ojniový přívěs působilo výrazným svislým zatížením. Do jízdní soupravy se připojuje pomocí návěsového čepu a točnice.
DB	Přípojně vozidlo tažné ojí (přívěs)	Přípojně vozidlo, které má nejméně dvě nápravy, z nichž alespoň jedna je řízená: <ul style="list-style-type: none"> • A které je opatřeno tažným zařízením, které je pohyblivé ve svislém směru (ve vztahu k přípojnému vozidlu) a • Které přenáší na tažné vozidlo svislé statické zatížení menší než 100 daN (Dekanewton).
DC	Přípojně vozidlo s nápravami uprostřed	Přípojně vozidlo, u kterého jsou nápravy umístěny blízko těžiště vozidla (je-li náklad rovnoměrně rozložen), takže se na tažné vozidlo přenáší pouze malé statické svislé zatížení, které nepřekračuje 10% zatížení odpovídající maximální hmotnosti přípojně vozidla nebo zatížení 1 000 daN (podle toho, která hodnota je nižší)
DE	Přípojně vozidlo s nevýkyvnou ojí	Přípojně vozidlo, u kterého je náprava nebo skupina náprav vybavena ojí, jež přenáší tažné vozidlo statické zatížení, které nepřekračuje 4 000 daN vzhledem k jeho konstrukci a které neodpovídá definici přípojně vozidla s nápravou uprostřed. Do jízdní soupravy se nepřipojuje pomocí návěsového čepu a točnice.

Legislativní prameny:

- Zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě;
- Zákon č. 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti vozidel;
- Vyhláška Ministerstva dopravy č. 243/2001 Sb., o registraci vozidel;
- Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/858 ze dne 30. května 2018 o schvalování motorových vozidel a jejich přípojných vozidel, jakož i systémů, konstrukčních částí a samostatných technických celků určených pro tato vozidla a o dozoru nad trhem s nimi, o změně nařízení (ES) č. 715/2007 a č. 595/2009 a o zrušení směrnice 2007/46/ES, v platném znění.